

מתורתו של צדיק אביך ועקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת תזריע ה'תשפ"ב

הגאה פוגם בקדושה ומגביר כח אלהים אחרים

וראה הפתח את הנגע שהוא הגאווה, שהיא משתרשת בעור הבשר. וזה נודע ממה שישער בנגע הפך לבן, והכונה היא, דיצר הרע, אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוכה נב.), דבתחלה דומה לחוט השערה. ועוד, הגאה פוגם באלהים דקדשה ונותן כח לאלהים אחרים. והנה, 'הלבן' או 'לבנה' גימטריא 'אלקים' עם הכולל. וזהו שנאמר ושער שהוא יצר הרע שדומה לחוט השערה, בנגע דהינו עם נגע שהוא סמא"ל, נתן להם כח ותגברת, וזה נעשה להם ממה שהפך לבן, דהינו 'אלקים' עם הכולל שהוא גימטריא 'הלבן', החליף זה הגאה אלקים אחרים באלהים דקדשה, פגם בזה והגביר זה:

האדם מתגאה משום שאינו מתבונן מה הוא

ומראה הנגע עמק מעור בשרו, זה כמו שכתבנו, דהגאה לא התבונן כי לא תאות לו הגאווה לפי שהוא בשר, עפר, רמה ותולעה. לזה אמר ומראה הנגע, שהיא הגאווה שמתמחה מצא כח סמא"ל הנקרא נגע, עמק מעור בשרו, כלומר זה האדם הגאה אינו מסתכל בשרשו שהוא בשר ואיך יתגאה, דהינו נעלם ועמק ממנו דבר זה, רק אחז במדת הגאווה ונשתרש בה. כשיראה כהנא רבא שפך הוא, מיד וטמא אתו: אי נמי יש לומר ומראה הנגע עמק מעור בשרו, שבא לרמוז שיש בן אדם שגאווה טמונה בלבו, ומתחכם שלא יכירו בו בני אדם שהוא גאה, ומדבר דברים שסובלים שתי פנים, לצד אחד נחשבים גאווה, ולצד השני לא כן. אבל אי לו, שהרי אפלו אין מכירים אותו מלמטה, כבר נתגלה קלונו למעלה, וטמא טמא יקרא. וזהו שנאמר ומראה הנגע שהיא הגאווה, עמק מעור בשרו דהינו הוא מלא גאווה מבפנים אבל אינו מראה אותה מבחוץ, וזהו עמק מעור בשרו דהינו מעמיק אותה ומסתיר אותה שלא תראה, אפלו הכי נגע צרעת הוא, ואף על פי שלא הכירוהו בני אדם, הרי וראהו הפתח וטמא אתו:

(פיתוחי חותם פרשת תזריע)

גנות הקפדנות, שמקורה מכעס וגאווה

או בשר כי יהיה בערו מכות אש והיתה מחית המכונה בהרת לבנה אדמדמת או לבנה. וראה אתה הפתח וגו' (ויקרא יג כד-כה). אפשר לרמוז, דבא לדבר על הקפדנות שהיא ענף הכעס. אבל הכעס הוא ברעש ורגז וקול המלה, והקפדנות היא בלי רעש ובלי רגז, רק הדבר שאינו ישר בעיניו מתעצב עליו. ופעמים מדבר על הדבר שאינו הגון עליו דברים קשים, ועמהם מעט כעס שאינו נכר שהוא כעס. ופעמים אומר דברים של הקפדה בנחת ובלי שום כעס, אבל מדבריו נכר שיש בו הקפדה, רק שומר עצמו מן הכעס, ושוא שקד שומר, שסופו, אם תשאר בו ההקפדה, יבוא לידי כעס:

והנה גם ההקפדה, אף על גב שאמרנו שהיא ענף הכעס, מכל מקום השרש העקרי שלה היא הגאווה,

הגאווה - מידה מגונה ופחותה

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן וגו' (ויקרא יג ב). אפשר לרמוז שמדבר על הגאווה, שאין לה מדה מגנה ממנה, וידוע מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות מג: סוטה ה.), כי הגאה כאלו דוחק רגלי שכינה, ואמר עליו הקדוש ברוך הוא, אין אני והוא יכולים לדור בעולם. והנה, הגאה טח עיניו מראות ולבו מהבין, כי מה הוא ועל מה יתגאה, וכי עצמו נחוישה, והלא אינו אלא בשר ודם רמה ותולעה, ועל זה דרשו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה שם), 'יבוא כל בשר להשתחות לפני אמו ה' (ישעיה סו כג), מי שמששים עצמו כבשר, הוא שזוכה להשתחות ולראות פני ה', לאפוקי מי שמששים עצמו אדם או איש ומחזיק עצמו לגדלה ולכבוד:

הגאה מגביר כח הקליפות

והנה הובא במשנת חסידים (מסכת התשובה פ"ב אות א), דהגאה גורם להקלפות להתאחז אפלו באותיות י"ה של שם הוי"ה ברוך הוא, לפי שאין להם אחיזה רק באותיות ו"ה האחרונות, והגאה גורם להם להתאחז אפלו באותיות י"ה, ולכן גאווה גימטריא י"ה, לרמוז שפוגם בשם י"ה ומגביר כח אלקים אחרים:

מי שיש בו חלק מחלקי הגאווה נקרא תועבה

וזהו כונת הפסוק: אדם כי יהיה בעור בשרו שאת, שאת היא הגאווה, מלשון התנשאות. ובא וראה זה הלשון שהחור שדברה בו תורה, אדם כי יהיה בעור בשרו, דהיה לו לומר 'אדם כי יהיה בעורו'. אלא דבאה לספר בגנות הגאה ולהודיע לו גרעונו ופחיתותו, שהוא בנה במה לעצמו והנהיג בעצמו גדלה וחישיבות כאדם החשוב (סוטה ד:), ולא הביט בשרשו מה הוא, שהרי הוא בשר ודם, רמה ותולעה, עפר ואפר, דבר שאין בו ממש, ולזה דקדק ואמר בשרו כלומר, למי עושה זאת המעלה, כי אם לבשר, והבשר אין בו ממש. ומה שאמר ספחת או בהרת, לפי שכמה מינים בגאווה זו למעלה מזו, וצריך להתרחק האדם מכל חלקיה, ומי שיש בו חלק מחלקיה נקרא גאה ותועבה. ובא לומר, דמי שיש בו מדת הגאווה שהיא שאת, הגדלה שרוצה להתנשא בכל דבר, או ספחת שהיא גרועה ממנה, או בהרת שהיא גרועה ממנה, הרי הוא פוגם פגם גדול ונותן שליטה גדולה לסמא"ל. לזה אמר והיה בעור בשרו לנגע צרעת, מה שאמר והיה, כלומר נותן כח לקלפות, שלא היתה להם אחיזה רק באותיות ו"ה, עכשו מתאחזים אף באותיות י"ה, וזהו והיה, ובזה נתן כח ושלטיה לנגע צרעת שהוא סמא"ל:

ומיד, זה האדם הגאה בא דינו למעלה, וזהו והובא אל אהרן הכהן, דא מיכאל כהנא רבא לעלא, או אל אחד מבניו הם המלאכים שתחת ממשהו:

דמחמת שהוא גאה וחושב עצמו לדבר גדול, לפיכך הוא מקפיד תמיד, שאומר לא יאות לו כזה וכיוצא:

גם הקפדנות שורשה מן הגאווה

וזהו שאמר או בשור כי יהיה בערו מכות אש, לפי שהכעס יקרא 'אש' לוחט ממש, והקפדנות שהוא ענף ממנו יקרא מכות אש, לא האש ממש רק כויה מן האש. והיתה מחית המכוה בהרת, בא לומר כמו שכתבנו, דהשרש העקר של הקפדנות גם הוא נמשך מן הגאווה, וזהו שאמר והיתה מחית המכוה, דהינו עקר ו'חיות' הקפדנות שהיא 'המכוה' הוא הבהרת, והבהרת היא אחד מחלקי הגאווה, כמו שכתבנו למעלה (פסוק ב). ובא להודיעך כיצד היא הקפדנות, והוא שאמר לבנה אדמדמת או לבנה, ובא לרמוז כמו שכתבנו, שהקפדן אינו עושה ברעש וברגז כמו הפעסן, רק מתעצב בלבו ודואג על הדברים שלא ישרו בעיניו לפי גאותו, ומדבר עליהם דברים קשים, פעמים מדבר בנחת ופעמים ברגז מעט פעם שאינו נכר. והנה, הדבר הלבן רומז לרחמים ולנחת רוח, והדבר האדום רומז לדין ועברה. וזהו שאמר, זה הקפדנות שהיא המכוה, פעמים שהיא לבנה אדמדמת דהינו שהיא בנחת ומערב עמה מעט רגז שהוא רומז לאדמדמם, ואינו אדם ממש, או לבנה דהינו שיש כל קפדנותו בנחת, שמדברים דברים של קפדנות ובנחת. והכל נקרא קפדנות, שהרי נכר ששרשו גאה ונתן כח לסטרא אחרא:

גם הקפדנות שאינה ניכרת כלפי חוץ טמאה

וזה שאמר וראה אתה הפתן והנה נהפך שער לבן בבהרת, דהינו כיון ששרשו קשור בבהרת שהיא הגאווה, ונהפך הלבן דהינו שיצא מאלקים דקדושה לאלהים אחרים, ומי גרם כל זה, השער, הוא יצר הרע הדומה לחוט השערה. ומראה עמק מן העור, מראה ולא מעשה, דהינו מראה גאווה שאינו נכר מבחוץ, שמסתירו ומעליו, אבל ממש הגאווה ועצמותו, שקוע ותקוע בו. ולפיכך צרעת תקרא של טמאה, במכוה פרתה, דהינו בשביל קפדנות זו שהיא המכוה, פרתה הגאווה ונפרת בו. וטמאה אתה הפתן נגע צרעת היא, נגע רומז לסמא"ל, צרעת רומז לפלוגית, כי הגאווה משליטה עליו סמא"ל ופלוגית. ה' יצילנו מכל מיני גאווה, אמן כן יהי רצון:

(פיתוחי חותם פרשת תזריע)

תכלית המעשים טובים שאדם

עושה בימי חייו

והצדק אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע, ועל שפם יעטה וגו' (ויקרא יג מה). אפשר לרמוז, דידוע דהמעשים טובים שאדם עושה בימי חייו, מהם עושים לו לבוש כדי להתלבש נשמתו בצאתה מן העולם הזה, וכמו שנאמר (בראשית כד א) 'ואברהם זקן בא בימים', והמלך דוד זקן בא בימים' (מלכים א' א א), וכשחוטא חס ושלום, פוגם באותו לבוש ונעשה לקרעים (זוהר ח"א רכד. קכט.). וידוע גם כן, שהשכינה על ראשו של אדם, כמו שנאמר (קהלת ט ח) 'שמן על ראשך אל יחסר'. וידוע גם כן, שכל עוד שהרשע ברשעו וטמאתו בו, תפלתו אינה מתקבלת, ותורתו ומצותיו שעושה בעודנו רשע, הכל הולך לסטרא אחרא רחמנא לצלן:

כשהאדם חוטא מסתלקים ממנו השכינה והנשמה

וזהו שנאמר והצדק אשר בו הנגע, דהינו שמצדע מחמת העונות שבידו שמתמאים אותו כנגעים, צריך שיזע שבגדיו יהיו פרמים, דהינו אם הקדים ועשה מעשים טובים קדם חטאו והתחילו באותו עולם לעשות לו לבוש, עכשו על ידי חטאו הבגדים יהיו פרומים, וראשו שהיתה עליו שכינה, עכשו יהיה פרוע, גם הנשמה לא נותרה בו ונשאר ערם מכל. ועל שפם יעטה, דהינו צריך שיכסה שפתיו ולא יפתחם בתפלה בעודנו רשע, כי תפלתו נדחית והחיצונים לוקחים אותה, וזהו וטמא טמא יקרא, כלומר הטמא אם 'קרא' דהינו התפלל, לא קרא כי אם לטמא, דהינו הסטרא אחרא, כל מין למינו, והוא שלוקח תפלתו:

המחזיק ברשעותו בורח ממנו גם היצר הטוב

כל ימי אשר הנגע בו, דהינו כל עוד שמחזיק ברשעו ולא רצה לשוב, וטמא טמא הוא, דהינו מוסיפין לו טמאה מלמעלה, שהחיצונים מתדבקים בו. בדרך ישוב מן הקדושה, לפי שהשכינה והנשמה מסתלקים ממנו וגם יצר הטוב ברוח יברח, אם כן נשאר בדרך, מחוץ למחנה ישראל מושבו, שאינו נמנה מכלל ישראל רחמנא לצלן:

(פיתוחי חותם פרשת תזריע)

חידה שבועית: מה אומר רבינו על בעל גאווה שמתיר את גאוותו בלבד?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת בא:

ה' מנחם מנדל פרנקל מירושלים.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

